

Sygn. akt IV U 1282/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Sylwia Dymańska

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania T. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 29 maja 2013 roku nr (...)

w sprawie T. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się T. W. prawo do emerytury od dnia 9 kwietnia 2013 roku.

Sygn. akt IV U 1282/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 25 września 2013 r.

Decyzją z dnia 29 maja 2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił T. W. przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia wymogów określonych w art. 184 powołanej ustawy, od wystąpienia których uzależnione jest nabycie prawa do emerytury, ponieważ nie udokumentował 15-letniego stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a jedynie 4 lata, 11 miesięcy i 25 dni takiej pracy.

Decyzję tę zaskarżył T. W., domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że od 21 września 1976 r. do 14 listopada 1991 r. pracował w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie (...) w T. na stanowisku spawacza oraz mechanika samochodowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Podniósł też, że za sporny okres wnioskodawca nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołujący T. W., urodzony (...), w dniu (...) osiągnął 60 lat życia. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udokumentował 26 lat, 4 miesiące i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 4 lat, 11 miesięcy i 25 dni z tytułu zatrudnienia w Komendzie (...)w T. na stanowisku mechanika samochodowego.

We wniosku z dnia 9 kwietnia 2013 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury.

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 maja 2013 r. (...) Oddział w T. odmówił T. W. przyznania prawa do emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udokumentował 15- letniego stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odwołujący nie przystąpił do OFE.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

Od 1972 r. odwołujący T. W. posiada uprawnienia spawacza elektrycznego i gazowego.

dowód:

- książka spawacza- k. 14-15,
- zeznania odwołującego T. W.- 00:22:53,

Od 21 września 1976 r. do 14 listopada 1991 r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w T. w pełnym wymiarze czasu pracy, od 21 września 1976 r. do 31 grudnia 1981 r. na stanowisku spawacza, zaś od 1 stycznia 1982 r. do 14 listopada 1991 r. również na stanowisku mechanika samochodowego. W okresie od 1 stycznia 1982 r. do 14 listopada 1991 r. wypłacano odwołującemu dodatek szkodliwy.

dowód:

- świadectwo pracy z dnia 14.11.1991 r.- k. 11 akt ZUS,
- kartoteki zarobkowe- akta ZUS,
- protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21.12.1988 r.- k. 10-13,
- zeznania odwołującego T. W.- 00:08:31, 00:27:20,

Przedsiębiorstwo (...) w T. zajmowało się rozwożeniem towarów do sklepów. Było to duże przedsiębiorstwo, dysponujące samochodami ciężarowymi w ilości 100 sztuk i więcej. W związku z tym, w przedsiębiorstwie tym znajdował się warsztat, w którym pojazdy te naprawiano. Od początku swojego zatrudnienia odwołujący pracował w warsztacie jako spawacz. Zajmował się tylko i wyłącznie spawaniem elektrycznym i gazowym w pełnym wymiarze godzin i nie był kierowany do wykonywania żadnych innych prac. Od 1 stycznia 1982 r. powierzono mu dodatkowo czynności mechanika samochodowego. Jako mechanik odwołujący zajmował się wymianą resorów, skrzyni biegów, mechanizmów różnicowych, tłumików oraz części rozrusznika. Czynności te wykonywał w kanałach. Na hali, na której pracował znajdowały się cztery takie kanały, z tym, że jeden przeznaczony był na diagnostykę

pojazdu. W trzech pozostałych mechanicy, w tym odwołujący, naprawiali samochody. Jednocześnie wnioskodawca wykonywał czynności spawacza. Poszczególne elementy pojazdu wyciągał z niego poprzez cięcie przy użyciu palnika. Następnie elementy te spawał. W razie potrzeby spawał również poza kanałem, np. zawiąsy. Z chwilą, gdy powierzono odwołującemu obowiązki mechanika samochodowego w jego pracy zmieniło się tylko to, że sam wyjmował z pojazdu części, które wymagały zespawania. Czynności spawacza i mechanika samochodowego pracującego w kanałach odwołujący wykonywał w pełnym wymiarze godzin i nie był kierowany do realizacji żadnych innych prac.

dowód:

- zeznania odwołującego T. W.- 00:08:31-00:22:53, 00:29:04-00:34:37,

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów i zeznania odwołującego.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Zeznaniom odwołującego T. W. Sąd przyznał walor wiarygodności w całości. Były one jasne, konkretne, zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Z zeznań tych jednoznacznie wynika, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w T. odwołujący stale i w pełnym wymiarze godzin pracował jako spawacz, a następnie powierzono mu również stanowisko mechanika samochodowego. Jak podał, będąc mechanikiem, dokonywał napraw samochodów będących w dyspozycji Przedsiębiorstwa w kanałach remontowych, wykonując jednocześnie czynności spawalnicze, niezbędne w pracy mechanika. Również w tym wypadku pracował w pełnym wymiarze godzin i poza obowiązkami spawacza i mechanika nie wykonywał żadnych innych prac. Treść zeznań odwołującego znalazła potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dokumentach w postaci świadectwa pracy z dnia 14 listopada 1991 r., kartotek zarobkowych i protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 grudnia 1988 r.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat- dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Wymagany w art. 184 ust. 1 pkt 2 okres składkowy i nieskładkowy przewiduje art. 27 powołanej ustawy, w świetle którego wynosi on co najmniej 20 lat dla kobiet

i 25 lat dla mężczyzn.

Przepis art. 32 ustawy statuuje natomiast, iż ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 1. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu- za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz

o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Stosownie do treści art. 32 ust. 4 ustawy, wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Mowa tu o rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Jak wynika z § 1 wskazanego rozporządzenia, stosuje się je do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

W myśl § 2 ust. 1, okresami uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (ust. 2).

Zgodnie zaś z § 4 ust. 1, prawo do emerytury nabywa pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A rozporządzenia, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz legitymuje się wymaganym okresem zatrudnienia, w tym co najmniej okresem 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołujący osiągnął wiek 60 lat, posiadał na dzień 1 stycznia 1999 r. wymagany 25- letni okres ubezpieczenia i nie przystąpił do OFE.

Kwestią sporną pozostawała natomiast kwalifikacja jego pracy od 21 września 1976 r. do 14 listopada 1991 r. w Przedsiębiorstwie (...)

w T..

Odmawiając odwołującemu zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach tego okresu zatrudnienia organ rentowy wskazał, że za okres ten wnioskodawca nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W aktach organu rentowego brak jest co prawda świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, jednak znajduje się w nich świadectwo pracy z dnia 14 listopada 1991 r. potwierdzające zatrudnienie wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w T. od 21 września 1976 r. do 14 listopada 1991 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach spawacza oraz mechanika samochodowego, a ostatnio na stanowisku mechanika samochodowego.

Analiza akt organu rentowego prowadzi do wniosku, że nie zachowały się do dzisiaj kartoteki zarobkowe odwołującego z lat 1976-1979, gdyż w aktach tych złożono jedynie kartoteki zarobkowe z lat 1980-1991.

Z porównania treści kwot ujętych w wykazie wprowadzonych dochodów ubezpieczonego z treścią poprzedzającego go zaświadczenia o wynagrodzeniu z dnia

25 kwietnia 2005 r. wraz z załącznikiem wynika, że organ rentowy przy wyliczaniu kapitału początkowego uwzględnił wypłacane odwołującemu dodatki szkodliwe w kwotach wynikających z kartotek w latach 1983-1991.

Uwagę należy zwrócić również na to, że w kartotekach zarobkowych dopiero od 1982 r. wskazywano stanowisko mechanika jako stanowisko zajmowane przez odwołującego.

W kartotekach od 1982 r. do 1991 r. wskazywano w oddzielnych rubrykach kwoty wypłaconych wnioskodawcy dodatków szkodliwych w poszczególnych miesiącach.

W kartotece dotyczącej 1990 r. i 1991 r. w prawym górnym rogu odnotowano nadto, że dodatek szkodliwy wynosi 15%. W kartotece za 1982 r. podano zaś stawkę osobistego zaszeregowania oraz kwotę dodatku szkodliwego: 1.50.

Z treści przedłożonego przez odwołującego w toku postępowania sądowego protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 grudnia 1988 r. wynika ponadto, że od 21 września 1976 r., tj. od początku zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w T., odwołujący zajmował stanowisko spawacza.

Analiza wszystkich przedstawionych wyżej dokumentów prowadzi do wniosku, że od 21 września 1976 r. wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze godzin w charakterze spawacza. Spawaczem był do co najmniej 21 grudnia 1988 r. (na co wskazuje data protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy). Jednocześnie, od 1 stycznia 1982 r. wykonywał pracę mechanika samochodowego w kanałach. Począwszy od 1982 r. takie stanowisko podawano w kartotekach zarobkowych (w kartotece zarobkowej za rok 1980 stanowiska takiego natomiast nie wskazano). Na tej podstawie można stwierdzić, że od 1 stycznia 1982 r. do 14 listopada 1991 r. wnioskodawca wykonywał zarówno obowiązki mechanika samochodowego, jak i spawacza. Wiadomo również, że w okresie tym wypłacano mu dodatek szkodliwy.

Okoliczności powyższe potwierdził słuchany w charakterze strony T. W., który podniósł, że w Przedsiębiorstwie (...) w T. pracował najpierw jako spawacz, a po paru latach powierzono mu również stanowisko mechanika samochodowego. Jak zaznaczył, będąc mechanikiem, wszystkie czynności związane z naprawą samochodów wykonywał w kanałach remontowych. Podkreślił też, że naprawa samochodów łączyła się z jednoczesnym wykonywaniem czynności spawalniczych. Jego praca polegała bowiem na wyjmowaniu poszczególnych elementów pojazdu (resorów, skrzyni biegów, mechanizmów różnicowych, tłumików czy części rozrusznika) w kanale poprzez cięcie przy użyciu palnika, a następnie zespawaniu poszczególnych części. Wiadomo również, że w razie potrzeby odwołujący spawał poza kanałem remontowym, np. zawiasy.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należało, że od 21 września 1976 r. do 31 grudnia 1981 r. wnioskodawca świadczył pracę w pełnym wymiarze godzin jako spawacz, zaś od 1 stycznia 1982 r. do 14 listopada 1991 r. jako mechanik samochodowy pracujący w kanałach i spawacz.

Prace te wymienione zostały w Dziale XIV, zatytułowanym „Prace różne”, w punktach 12 (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym) i 16 (prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych) wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W tym miejscu podkreślić należy, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach

pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki SN: z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652; z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10, LEX nr 950426; z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008/21-22/325; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008/21-22/329; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009/5-6/75 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152).

Fakt, że w ramach dobowego wymiaru czasu pracy w okresie od 1 stycznia 1982 r. do 14 listopada 1991 r. odwołujący łączył wykonywanie prac remontowych w kanałach przy naprawie pojazdów mechanicznych i spawanie nie wyłącza dokonanej przez Sąd kwalifikacji. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2012 r., I UK 227/11 (LEX nr 1157544), z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w szczególnych warunkach. Łączenie zatem w ramach dobowego wymiaru czasu pracy wymienionych wyżej czynności nie odbiera zatrudnieniu wnioskodawcy charakteru pracy wykonywanej stale w szczególnych warunkach. Nie ma bowiem wątpliwości, że realizując w taki sposób swoje obowiązki pracownicze, odwołujący stale był narażony na szkodliwe dla zdrowia czynniki, prowadzące do obniżenia wydolności organizmu, co jest podstawową przesłanką obniżenia wieku emerytalnego.

W świetle zgromadzonych dowodów, dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma też znaczenia, że w okresie od 21 września 1976 r. do 31 grudnia 1981 r. odwołującemu nie wypłacano dodatku szkodliwego, gdyż brak takiego dodatku nie oznacza, że pracownik nie pracował w szczególnych warunkach (por. wyrok SN z dnia 10 czerwca 2013 r., II UK 370/12, LEX nr 1341272).

Uwzględniając powyższe uznać należało, że ubezpieczony legitymuje się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach. Po doliczeniu mu bowiem do wykazanego przed organem rentowym stażu w wymiarze 4 lat, 11 miesięcy i 25 dni spornego okresu, wnioskodawca posiada 15 lat pracy w takim charakterze.

Uwzględniając powyższe, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.